

4. Гусак Л.С. Мнемічна діяльність молодших школярів у процесі їх асоціативного навчання іноземної мови / Л.С. Гусак // Науковий вісник. – 2013. – № 39. – С. 150-158.
5. Освітні технології: навч.-метод. посібник / під ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.

О.В. БЕЗКОРОВАЙНАЯ, О.В. КОВАЛЬЧУК. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА АССОЦИАТИВНЫХ СИМВОЛОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ НА НАЧАЛЬНОЙ СТУПЕНИ

Резюме. В статье раскрыта сущность понятия «ассоциации», обоснована целесообразность использования метода ассоциативных символов как эффективного метода усвоения лексического материала и стимулирования познавательной активности учащихся начальной школы на уроках английского языка.

Ключевые слова: метод ассоциативных символов, ассоциация, познавательная активность.

O.V. BEZKOROVAYNA, O.V. KOVALCHUK. USING THE METHOD OF ASSOCIATIVE SYMBOLS DURING THE PROCESS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGE AT PRIMARY SCHOOL

The summary. The article reveals the essence of the concept of "association", the expediency of using the method of associative symbols as an effective method of lexical material and stimulate cognitive activity of primary school students in English lessons.

Key words: method of associative symbols, association, cognitive activity.

Одержано редакцією 01.04.2015 р.

УДК: 373. 5. 016: 81' 243 (07): 004. 738. 5

О.В. БЕЗКОРОВАЙНА, К.Р. БАГНЮК

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ) У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Резюме. У статті розкрито суть понять «інформаційні технології», «інформаційно-комунікаційні технології», погляди на сучасні технології науковців, суть застосування інформаційно-комунікативних технологій на уроках іноземної мови у старших класах. Обґрунтована доцільність використання засобів синхронної та асинхронної комунікації під час вивчення іноземних мов. Визначено роль Інтернет-технологій у навчально-виховному процесі сучасної школи.

Ключові слова: сучасні інформаційні технології, інформаційно-комунікаційні технології, засоби синхронної комунікації, засоби асинхронної комунікації, Інтернет-ресурс, Інтернет-технологія.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Визначення сучасного етапу розвитку суспільства, інтенсивний розвиток сучасних інформаційно-комунікативних технологій, визнання необхідності навчання протягом всього життя людини – все це визначає необхідність широкого використання інформаційних технологій в системі освіти в цілому та при викладанні іноземної мови зокрема. Це не тільки нові технічні засоби, але і нові форми та методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Використання інформаційно-комунікативних технологій (далі – ІКТ) у викладанні іноземної мови дозволяє інтенсифікувати освітній процес, прискорити передачу знань і досвіду, а також підвищити якість навчання й освіти.

На сьогодні, англійська мова стала мовою глобального спілкування (у зв'язку із загальною комп'ютеризацією), тому основною метою навчання іноземних мов є формування і розвиток комунікативної культури школярів, навчання практичному оволодінню іноземною мовою. Активний та ефективний розвиток комунікативних навичок буде відбуватися лише за умов створення ситуацій практичного використання мови як засобу міжкультурного пізнання та взаємодії [6]. В цьому вчителям допомагають Інтернет-технології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом помітно зросла кількість досліджень, предметом яких стало використання ІКТ у навчальному процесі. Цій темі в Україні присвячені дослідження таких науковців, як В.Ю. Биков, Я.В. Булахова, О.М. Бондаренко, В.Ф. Заболотний, Г.О. Козлакова, О.А. Міщенко, О.П. Пінчук та ін. Розробкою і впровадженням у навчальний процес нових інформаційних технологій активно займаються такі дослідники як Полат Е.С., Дмитрєєва Е.И., Новиков С.У., Полілов Т.А., Цветкова Л.А. та багато ін.

Останні праці, що стосуються проблеми використання ІКТ в освітньому процесі, все більше свідчать про необхідність використання інформаційно-комунікативних технологій під час освітнього процесу, які відкривають широкі горизонти можливостей [8, 124]. У зарубіжних наукових публікаціях останніх років розглядаються різні питання, що стосуються проблем використання ІКТ. Так, Carmen Vera [9, 34] свідчить про велику кількість можливостей, які досягаються завдяки використанню мережі Інтернет та мультимедійних навчальних програм.

В ході дослідження даної теми опрацьовано та проанізовано праці С.В. Фадєєва, Є.Л. Носенко, О.І. Руденко-Моргун, Carmen Vera, Malin F., Torges M.-H. У більшості публікацій науковці пропонують свій досвід роботи, погляди та поради щодо використання інформаційних технологій у школі, проте всі думки зводяться до одного: організація навчальної діяльності на уроках іноземної мови за допомогою інформаційних технологій – процес складний, тому потребує не автоматичного введення, а творчого застосування. Необхідно, щоб кожен викладач зрозумів просту думку: комп'ютер у навчальному процесі – не механічний педагог, чи заступник, аналог викладача, а засіб навчання учнів, що підсилює і розширює можливості його навчальної

діяльності. Те, що викладач бажає одержати в результаті використання машини, у неї необхідно запрограмувати [2].

Отже, спираючись на вищесказане, доцільно проаналізувати розвиток комунікативних навичок учнів за допомогою інформаційних технологій.

Метою статті є розкриття можливості удосконалення комунікативних навичок учнів за допомогою використання сучасних ІКТ (а саме Інтернет-технологій), обґрунтування доцільності використання даного виду ІКТ у старших класах сучасної школи.

Завдання:

1. Проаналізувати можливості використання засобів синхронної та асинхронної комунікацій під час вивчення іноземних мов.
2. Визначити практичну і дидактичну цінність Інтернет-технологій у навчально-виховному процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні інформаційні технології – це форми і методи передачі інформації за допомогою новітніх засобів та пристроїв зв'язку (телебачення, комп'ютеризація, Інтернет та мобільна мережа зв'язку).

Інформаційно-комунікаційні технології – це сукупність методів, засобів і прийомів, що використовуються для добору, опрацювання, зберігання, подання, передавання різноманітних даних і матеріалів, необхідних для підвищення ефективності різних видів діяльності [5].

Основні технології, що існують на даний момент у кіберпросторі, які можна активно використовувати в процесі навчання іноземної мови (особливо у старших класах), переводячи їх в розряд засобів навчання і виховання, можна поділити на дві групи:

- 1) засоби синхронної комунікації (synchronous communication tools);
- 2) засоби асинхронної комунікації (asynchronous communication tools).

Засоби синхронної комунікації – це Інтернет засоби, що дозволяють спілкуватися в режимі реального часу (чат, відеочат і аудіочат). Прикладами засобів, що надають можливість синхронного спілкування за допомогою чату і голосового зв'язку є Skype і Yahoo Messenger. Користувачі Yahoo messenger with voice і Skype мають можливість встановити миттєвий голосовий зв'язок з абонентом, що знаходиться в будь-якій точці земної кулі за наявності у нього даних програм (або подзвонити на звичайний стаціонарний телефон), або спілкуватися за допомогою письмового чату. Існує також можливість підключення і використання веб-камери. Можна створити свій список друзів і запрошувати їх в чат один-на-один або організувати конференцію, так званий груповий чат.

Такі чати, при використанні їх в педагогічних цілях, відкривають нові можливості у викладанні іноземної мови. Використовуючи чат і голосовий зв'язок, можна:

- проводити уроки-проекти з учнями із інших країн;
- пропонувати кардинально нові, нестандартні завдання. Наприклад, для установки першого мовного контакту учня і носія мови, задавши параметри шуканого співбесідника запропонувати: «Використовуючи програму, знайдіть співбесідника в ... (визначається залежно від мови, що вивчається, і цілей викладача) країні. Дізнайтеся його ім'я, інтереси, і т.п., розкажіть про себе і так далі»;
- функція архівації тексту чату дозволяє після закінчення спілкування аналізувати чатлог (Chatlog) з погляду граматики, лексики, пунктуації, стилістики, мовних помилок і на цій основі вибудовувати новий вигляд завдань.

Хоча дані засоби Інтернет комунікації з'явилися порівняно нещодавно, в світовій практиці викладання англійської мови вже накопичений певний досвід їх використання в навчальному процесі. Так Дафна Гонзалес, професор університету Саймона Болівара в Каракасі, Венесуела, виділяє 5 видів педагогічного чату:

- чат на вільну тему (free topic chat); основне завдання – це практика говоріння, аудіювання і письма мовою, що вивчається;
- чат, спрямований на вирішення певної учбової задачі (collaborative task-oriented chat);
- чат-семінар або чат-презентація (academic seminar or presentation chat);
- чат, спрямований на відпрацювання якогось певного матеріалу або дії (practice chat); наприклад, чат-інтерв'ю;
- оцінний чат (evaluation chat), спрямований на контроль і оцінку ступеня засвоєння того або іншого матеріалу [7].

Інтеграція Skype і Yahoo Messenger в навчальний процес дозволяє ефективніше вирішувати цілий ряд дидактичних завдань на уроці:

- поповнювати словниковий запас (активний і пасивний) лексикою сучасної іноземної мови;
- формувати і вдосконалювати навички читання, письма, говоріння і аудіювання;
- формувати і удосконалювати уміння діалогічного мовлення;
- знайомити учнів із соціокультурними реаліями мови, що вивчається (мовний етикет, особливості мовної поведінки, особливості культури, традиції країни, мова якої вивчається);
- формувати в учнів стійку мотивацію до іншомовної діяльності.

Засоби асинхронної комунікації – це Інтернет-засоби, що дозволяють обмінюватися інформацією із затримкою в часі (форуми, електронна і аудіопошта, сайти, блоги тощо).

Блог – це сторінка сайту, представлена у вигляді журналу-щоденника або календаря, в якому інформація розташовується в хронологічній послідовності. Блог може оновлюватися щоденно, щотижнево або щомісячно.

Правом розміщення інформації і редагування блога володіє його творець, відвідувачі ж блогу можуть залишити свої коментарі до статей. У блозі можна також розмістити фотографії, аудіо, відео, посилання на інші сайти, Інтернет статті, і тому подібне.

Ерон Кемпбелл виділяє 3 типи блогів, які використовуються у викладанні мовних дисциплін: the tutor blog (підтримується вчителем), the class blog (підтримується спільними зусиллями вчителя і учнів), the learner blog (підтримується учнем індивідуально).

Інтеграція асинхронних засобів комунікації в навчальний процес:

- дозволяє учням удосконалювати навички письмового і усного мовлення, аудіювання, читання;
- забезпечує реальну необмежену аудиторію для учнівських робіт, що підвищує мотивацію і відповідальність за зміст;
- знайомить учнів з ресурсами мережі, що пропонують багато цікавої і корисної інформації з тем, що вивчаються, за допомогою яких учень вирішує поставлені вчителем завдання;
- стимулює обговорення тем і дискусії на мові, що вивчається, в позаурочний час.

Таким чином, інтеграція новітніх інформаційних технологій в навчальний процес надає широкі можливості для:

- участі учнів в живій комунікації з носієм мови як в реальному часі, так і з відстроченням в часі;
- активного залучення учнів до мовного середовища і подолання мовного бар'єру;
- для творчої активності учнів;
- вдосконалення комунікативної і міжкультурної компетенції;
- мотивації учнів до вивчення іноземної мови і культури іншого народу.

Використання ресурсів мережі Інтернет в навчанні іноземних мов, інтеграція Інтернет-засобів в навчальний процес, дозволяє ефективніше вирішувати цілий ряд таких дидактичних завдань:

- формувати і удосконалювати навички читання, безпосередньо використовуючи матеріали мережі різного ступеня складності;
- удосконалювати навички аудіювання на основі автентичних звукових текстів мережі Інтернет, а також текстів, підготовлених вчителем;
- удосконалювати вміння писемного мовлення і навички говоріння;
- поповнювати словниковий запас, як активний, так і пасивний, лексикою сучасної іноземної мови, яка вивчається;
- знайомити учнів з культурознавчими реаліями, що включають мовний етикет, особливості мовної поведінки різних народів в умовах спілкування, особливості культури, традицій країни мови, що вивчається.

Ще одним методом навчання за допомогою Інтернету є навчання з використанням веб-квестів. Це найновіший, а отже, і найменш застосовуваний метод навчання. Веб-квести розробляються для максимальної інтеграції Інтернету в різні навчальні предмети на всіх рівнях навчання. Вони можуть охоплювати окрему проблему, тему предмету або бути міжпредметними.

Під час роботи учні читають, аналізують, і синтезують інформацію, використовуючи всесвітню мережу Інтернет. Веб-квести були винайдені Bernie Dodge і Том March в Державному Університеті в Сан Дієго в 1995. Згідно з оригінальною публікацією Б. Доджа веб-квест – «орієнтована запитом діяльність, в якій деяка або вся інформація, з якою працюють учні, студенти, забезпечується ресурсами Інтернет, при якій також можливий відеоконференцзв'язок» [4]. Розрізняють два типи веб-квестів: для короткочасної (мета: поглиблення знань і їх інтеграція, розраховані на одне-три заняття) і тривалої роботи (мета: поглиблення і перетворення знань учнів, розраховані на тривалий термін – можливо, на чверть або навчальний рік).

Веб-квест – чудовий інструмент навчання, який має наступні особливості:

- структуровано використовує інформаційні ресурси Інтернету для роботи в класі;
- є видом дослідницької діяльності, при якій учні отримують інформацію частково або цілком з Інтернет-джерел. Це особливий вид пошуку, де учень швидко і ефективно знаходить в мережі Інтернет матеріал, що відповідає на питання дослідження. Це, в основному, першоджерела – тексти, листи, фотографії, щоденникові записи, креслення або малюнки, які написані або створені про людей (групи) або самими людьми (групами), що пережили історичні події, зробили наукові відкриття, випробували на собі їх вплив або зафіксували в Інтернеті розвиток власних ідей;
- мотивують учнів; стимулюють набуття навичок співпраці і виконання особливої ролі в команді, учні вчаться працювати разом для досягнення особливих цілей;
- веб-квести ставлять проблемні питання, спонукаючи учнів до мислення на більш високому рівні, розвивають навички критичного мислення;
- заохочують учнів виконувати домашні завдання (учні знають, на яких підставах оцінюватимуться їх роботи (рубрики), перш ніж вони їх почнуть виконувати). Веб-квести також утримують увагу учнів на певній меті завдання [4].

По суті, веб-квести є міні-проектами, чітко структурованими та чітко вмотивованими.

Висновок. Отже, Інтернет-технології покликані сприяти розвитку індивідуальних освітніх траєкторій: більшою мірою адаптувати зміст навчального матеріалу до індивідуальних особливостей учнів, рівня їх знань і умінь [3]. Проте при активному впровадженні ІКТ в процес навчання можуть виникнути ряд труднощів.

Сучасність вимагає введення ІКТ в освітній процес, але методика впровадження ІКТ в процес навчання ще не достатньо розроблена.

Тому під час розв'язання цієї проблеми на уроках іноземної мови варто зауважити думку академіка НАПНУ В.Ю. Бикова «на основі поєднання традиційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій навчання вдається значно ефективніше розвинути і примножити природні задатки і здібності людини. Використання цих технологій у процесі навчання створює додаткові умови і спричинює появу нових цілей та оновлення змісту освіти, дає змогу досягти значно більших результатів навчальної діяльності, забезпечити для кожного учня, студента формування і розвиток їхньої власної освітньої траєкторії» [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія / В.Ю. Биков. – К.: Атака, 2008. – 684 с.
2. Носенко Є.Л. «Застосування ІТ в освіті» / Є.Л. Носенко // Іноземні мови в школі. – 2004. – №6. – С. 9-11
3. Носенко Є.Л. Методичні прийоми забезпечення ефективності запам'ятовування інформації у дистанційному навчальному курсі / Є.Л. Носенко, С.В. Чернишенко. – Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2003. – 127 с.
4. Полат Є.С. Метод проєктів на уроках іноземного мови [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ioso.ru/distant/library/publication/iaproj.htm>. – Назва з екрану.
5. Співаковський О.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі: навч.-метод. посіб. для студ. напряму підгот. «Початкова освіта» / О.В. Співаковський, Л.Є. Петухова, В.В. Коткова. – Херсон, 2011. – 267 с.
6. Стрикун О.С. Навчання іноземній мові шляхом використання мультимедійних технологій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14.NTP_2007/Pedagogica/21872.doc.htm. – Назва з екрану.
7. Яценко Ю.С. Интеграция информационно-коммуникационных технологий в процесс обучения иностранным языкам. – Преподаватель высшей школы в XXI веке. Международная научно-практическая Интернет-конференция – 30.03.2007 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.t21.rgups.ru/doc/5/21.doc>. – Назва з екрану.
8. Pothier M. Multimedias, dispositifs d'apprendre et acquisition des langues. – Ochrys. – 160 p.
9. Vera C. L'Internet en classe de FLE. Pearson Educacion. Espagne, 2001. – 48 p.

О.В. БЕЗКОРОВАЙНАЯ, К.Р. БАГНЮК. ИЗУЧЕНИЕ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА С ПОМОЩЬЮ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ (ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСОВ) В УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ СТАРШИХ КЛАССОВ

Резюме. В статье раскрыта суть понятий «информационные технологии», «информационно-коммуникационные технологии», взгляды на современные технологии ученых, суть применения информационно-коммуникативных технологий на уроках иностранного языка в старших классах. Обоснована целесообразность использования средств синхронной и асинхронной коммуникаций при изучении иностранных языков. Определена роль Интернет-технологий в учебно-воспитательном процессе современной школы.

Ключевые слова: современные информационные технологии, информационно-коммуникационные технологии, средства синхронной коммуникации, средства асинхронной коммуникации, Интернет-ресурс, Интернет-технология.

O.V. BEZKOROVAYNA, K.R. BAHNYUK. LEARNING A FOREIGN LANGUAGE USING MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES (INTERNET RESOURCES) IN TEACHING SENIOR STUDENTS

The summary. The article deals with the essence of the concepts of «information technology», «information and communication technologies», views of scientists on modern technology, the essence of the using information and communication technologies in the classroom foreign language in high school. The role of Internet technologies in the educational process of the modern school has been determined.

Key words: modern information technology, information and communication technology, synchronous communication, asynchronous communication, Internet resources, Internet technology.

Одержано редакцією 25.03.2015 р.

УДК: [373.5.016:811.111(07)];005.935.33-057.87

А.О. СЕНЮК

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕСТИ ЯК ЗАСІБ ПЕРЕВІРКИ АНГЛОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Резюме. Стаття присвячена дослідженню тестування як засобу перевірки іноземної граматичної компетентності учнів основної школи.

Ключові слова: англomовна граматична компетентність, англійська мова, іноземна мова, тестове завдання, тестова ситуація.

Постановка проблеми. Актуальність статті полягає у потребі дослідити тестовий контроль, як ефективну/неефективну форму перевірки знань учнів, оскільки всі знання, передані вчителем учневі, навички та вміння, сформовані в учня чи ті, що ще розвиваються, мають бути проконтрольовані й оцінені.